VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Asiantuntijalausunto

Henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosasto
Kirsi Kuuttiniemi

03.10.2016

EDUSKUNNAN VEROJAOSTO 4.10.2016 klo 10.30

Kirjallinen asiantuntijalausunto eduskunnan verojaostolle:
Laki valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta

Valtiokonttorin toiminnasta säädetään valtiokonttorista annetussa laissa (305/1991) ja valtiokonttorista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1155/2002). Valtiokonttorista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 a §.

Valtiokonttoriin saapuu ja lähtee vuositasolla lähes 300 000 fyysistä asiakirjaa, jotka kirjataan tai rekisteröidään vastuulliseen substanssiprosessiin. Ehdotetun 4 a §:n 1 momentissa säädettäisiin siitä, että Valtiokonttori voisi siirtää sille säädettyihin tehtäviin liittyviä avustavia rutiiniluonteisia tukitehtäviä yksityiselle toimijalle, jolla on siihen riittävä osaaminen ja riittävät tekniset edellytykset. Tehtävissä ei käytetä merkittävää julkista valtaa, vaan avustavalla tehtävällä tarkoitetaan valtiokonttorille toimitettavien asiakirjojen vastaanottoa, lajittelua sekä asiakirjojen ja niihin sisältyvien tietojen tallentamista Saman sisältöinen säädös on jo Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 2 b §:ssä.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai sen nojalla. Oikeudesta siirtää tehtäviä yksityiselle ei ole säädetty Valtiokonttoria koskevassa lainsäädännössä. Ehdotetussa 4 a §:ssä tarkoitettuja avustavia tehtäviä hoitava henkilö toimisi 1 momentissa tarkoitettuja avustavia tehtäviä suorittaessaan rikosoikeudellisella virkavastuulla, ja vahingonkorvauksesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974), mitkä näkökohdat on sisällytetty ehdotetun 4 a §:n 3 momenttiin. Ehdotetun 4 a §:n 2 momentissa todetaan, että julkisen hallinnon yhteisistä sähköisistä tukipalveluista säädetään hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetussa laissa (571/2016).

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman yhtenä tavoitteena on digitalisoida julkiset palvelut. Esitetty lainmuutos olisi välttämätön, jotta digitalisaatiota voitaisiin Valtiokonttorin toiminnassa lisätä. Valtiokonttorin tavoitteena on digitalisoida vuosien 2016—2020 aikana toimintaansa siten, että sen asiakirjahallinto on täysin digitaalista vuoden 2020 loppuun mennessä. Säädöksen nojalla voitaisiin toteuttaa taloudellisesti nykyaikaisilla menetelmillä myös välittömästi hallintopäätöksiä avustavia tehtäviä. Valtiokonttori hoitaa sille eri laeissa määritellyt ydintehtävät itse. Ydintehtäviä ovat sellaiset tehtävät, joissa tehdään kansalaisen tai yhteisön etuja, oikeuksia tai velvollisuuksia koskevia ratkaisuja.

Digitalisoinnin toteuttamisen edellytyksenä on saada tai muuttaa Valtiokonttoriin saapuvat asiakirjat digitaalisiksi ennen kuin ne ohjataan keskitetyn asiakirjahallintopalvelun (ja sitä toteuttavan järjestelmän) avulla substanssikäsittelijöille. Tähän liittyen ulkoiselta toimijalta hankittavan avustavien hallinnollisten tehtävien hoidon tavoitteena on Valtiokonttorin toimintamenojen pienentäminen ja säästöjen aikaansaaminen kyseisen palvelun osalta.

Ehdotettu sääntely ei vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Asiaa on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhteistyössä Valtiokonttorin kanssa. Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot kaikilta ministeriöiltä, tietosuojavaltuutetulta, eduskunnan oikeusasiamieheltä, Ahvenanmaan valtionvirastolta ja Valtiokonttorilta. Useissa lausunnoissa pidettiin hyvänä asiana

avustavien tukitehtävien siirtoa ulkopuoliselle toimijalle. Näin virasto voi keskittyä ydintehtäviensä hoitamiseen ja parantaa asiakkaan saamaa palvelua sekä samalla saada aikaan säästöjä toiminnassaan. Lausunnoissa esitetyt tarkennukset on otettu lopullisessa hallituksen esityksessä huomioon.